

Puntdevista 42. La qualitat universitària no resideix en la simple quantitat (1/10/2018)

Encara segueix encès el debat públic sobre les titulacions d'alguns polítics, atiat per clars motius partidistes, al temps que són objecte d'acudits i de burla en el món acadèmic i en general. Però tot això no hauria de fer oblidar el problema de fons que afecta al conjunt del sistema universitari. Són lògiques les veus que s'han aixecat en defensa del prestigi general de la universitat, dient que es tracta de casos aïllats, etc.; però, realment són casos tan aïllats? No hi ha un cert problema de fons en el plantejament i desenvolupament dels títols de postgrau i de doctorat?

La CRUE (Conferència de rectors de les universitats espanyoles) ha demanat una nova llei d'ensenyament universitari, que proporcioni més recursos i més autonomia a les universitats. Res a dir pel que fa als recursos; sempre en faran falta més, però la demanda d'autonomia caldria clarificar exactament per a què fer. En democràcia hi ha un principi clar respecte a l'autonomia d'acció de les institucions socials: a més autonomia més responsabilitat en la rendició de comptes, en especial dels resultats. I a qui s'ha de rendir comptes sinó a la mateixa societat que les crea, finança i protegeix? I ara ens podríem preguntar si els casos dels títols donats sense els necessaris requisits de qualitat han estat per manca d'autonomia de les universitats respectives, o precisament a causa d'ella sense contrapartides de control intern i extern.

En un anterior puntdevista (38) ja em vaig referir al privilegi que tenen les nostres universitats d'impartir en exclusiva titulacions professionals de nivell superior. Per això mateix tenen la responsabilitat de garantir que ningú no obtindrà una titulació sense les degudes garanties d'aprofitament. És una qüestió de responsabilitat social i d'ètica professional per part dels docents universitaris. En conseqüència, caldria fer públics dels noms dels qui han dirigit, avaluat i format part del tribunals de les tesis i màsters que estan sota suspita, car són ells els responsables d'acceptar produccions acadèmiques deficientes quan no inexistents. Cal recordar, per exemple, que per depositar una tesi doctoral es necessita un informe valoratiu per part del director/a, per part de les comissions del doctorat i per part de cadascun dels membres del tribunal que ha de jutjar la tesis, i del tribunal en el seu conjunt després de l'acte de defensa. Els qui signen tots aquests informes són responsables d'acceptar, si és el cas, treballs que no estiguin a l'alçada deguda. Quelcom equivalent cal dir de les tesis de màster.

La qualitat dels títols universitaris passa per una adequada selecció del professorat, que realment premii els mèrits, per un control seriós dels sistemes de nomenament dels docents i dels membres dels tribunals dels doctorats i dels màsters, que aquests no es converteixin en una forma de compensar amistats i afinitats ideològiques.

Els títols de postgrau s'han convertit en una important font d'ingressos de les universitats, tant públiques com privades, i del professorat implicat. I això explica la seva proliferació sense que s'hagin pres les necessàries mesures de control de qualitat. Els alumnes busquen aquestes titulacions com una forma de tenir un

currículum que els obri les portes del desitjat treball, de manera que per a molts l'important és el títol per ell mateix i no el què realment han après. És la universitat respectiva la que ha de posar les mesures per a garantir els aprenentatges dels alumnes, siguin en els graus o en els postgraus. I algú pensa, per exemple, que es pot aprendre gran cosa sense acudir als centres universitaris i limitar-se a complir amb el requisit de realitzar un "treball" a casa, quan una titulació de postgrau ha de servir per investigar o per especialitzar-se professionalment?

Novament cal desitjar que tot l'enrenou sorgit arrel d'unes titulacions i unes universitats concretes serveixi perquè totes elles revisin els seus sistemes de control de qualitat, si realment existeixen. La qualitat d'una universitat no es pot mesurar solament per la quantitat de tesis llegides, articles publicats o projectes finançats. La qualitat d'una universitat passa per la garantia que els seus titulats han adquirit els aprenentatges corresponents, la qual cosa s'aconsegueix amb una exigència de docència i d'avaluació rigorosa.

Jaume Sarramona

(www.sarramona.net)